

وزارت کشور

استاداری خراسان جنوبی

معاونت هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منابع

گزارش خلاصه وضعیت شاخص های اقتصادی

استان خراسان جنوبی

دفتر هماهنگی امور اقتصادی - تیر ماه ۱۳۹۶

۱. سیمای استان در یک نگاه:

مساحت استان: ۱۵۰.۸۰۰ کیلومتر مربع (۹.۳ درصد کشور و سومین استان وسیع کشور)

جمعیت: ۷۶۸,۸۹۸ نفر (حدود ۱ درصد جمعیت کشور) تعداد خانوار: ۲۲۳,۹۸۴

جمعیت مرد: ۳۸۹,۹۱۷ نفر (۵۱ درصد) **جمعیت زن:** ۳۷۸,۹۸۱ نفر (۴۹ درصد)

جمعیت شهر: ۴۵۳,۸۲۷ نفر (۵۹ درصد) **جمعیت روستا:** ۳۱۵,۰۸۰ نفر (۴۱ درصد)

✓ استان کمترین تراکم نقاط جمعیتی کشور با رقم معادل ۵ نفر در کیلومتر مربع را دارد.

✓ خراسان جنوبی دارای ۱۱ شهرستان است (بیرجند، قائنات، فردوس، درمیان، سرایان، سربیشه، نهبندان، بشرویه، زیرکوه، خوسف، طبس)

✓ استان دارای ۲۸ شهر، ۲۵ بخش، ۶۱ دهستان و ۱۸۸۲ آبادی دارای سکنه است

✓ استان خراسان جنوبی از شرق، ۴۶۰ کیلومتر مرز مشترک با کشور افغانستان دارد.

❖ برخی شاخص ها و ظرفیتهای اقتصادی، فرهنگی و گردشگری استان:

✓ وجود ۴ بازارچه مرزی، دو گمرک رسمی، یک مرز رسمی زمینی و یک مرز رسمی هوایی

✓ وجود ۱۲۲ اتحادیه صنفی و حدود ۲۶ هزار واحد فعال صنفی در استان

✓ وجود ۱۶ شرکت بیمه ای با بیش از ۲۸۰ نمایندگی (شعبه) در سطح استان

- ✓ وجود ۱۲ بانک دولتی و واگذار شده با ۲۱۸ شعبه و ۱۷ بانک خصوصی با ۵۷ شعبه در سطح استان (مجموعاً ۲۹ بانک با ۲۷۵ شعبه)
- ✓ وجود تالار بورس منطقه ای فعال در مرکز استان
- ✓ وجود ۱۴ دانشگاه مختلف دولتی و غیر دولتی، ۵ مرکز آموزش عالی و بیش از ۵۰ هزار دانشجو
- ✓ وجود بیش از ۱۱۸۹ اثر تاریخی در استان و ثبت ۸۰۰ اثر تاریخی در فهرست آثار ملی کشور

❖ وضعیت بخش کشاورزی استان:

- ✓ مقام اول کشور در تولید زرشک و عناب
- ✓ مقام دوم در تولید زعفران
- ✓ رتبه چهارم تولید پنبه
- ✓ رتبه پنجم کشور در تولید گل نرگس
- ✓ رتبه پنجم کشور در تولید پسته
- ✓ رتبه هفتم در تولید انار کشور
- ✓ وجود ۸۰۰ نوع گیاهان دارویی در استان
- ✓ رتبه اول تعداد شرکت های سهامی زراعی در کشور (۷ شرکت)
- ✓ استان با ۱۳۴۰۶ هکتار، ۹۸٪ سطح زیرکشت زرشک در کشور را داراست.
- ✓ استان با ۲۱۷۰ هکتار، ۹۸٪ سطح زیر کشت عناب را در کشور داراست.

❖ وضعیت صنعت استان:

- ✓ وجود ۹ شهرک و ۱۱ ناحیه و ۱۵ شهرک و ناحیه صنعتی در حال واگذاری
- ✓ تعداد واحدهای صنعتی و تولیدی در شهرکها و نواحی صنعتی استان (فعال، نیمه فعال و تعطیل) ۳۲۰ واحد می باشد.
- ✓ جواز تأسیس صادرشده: ۷۲۸ با سرمایه گذاری ۴۴.۶۹۱ میلیارد ریال
- ✓ تا کنون ۵۳۲ پروانه بهره برداری صنعتی با سرمایه گذاری ۱۱.۱۸۰ میلیارد ریال و اشتغال ۱۱۲۲۲ نفر در استان صادر شده است

❖ وضعیت معدن استان:

- ✓ رتبه پنجم در تعداد معادن فعال در کشور به تعداد ۳۶۷ معدن
- ✓ رتبه هفتم کشوری در حوزه ذخایر قطعی معدنی - میزان ذخایر قطعی معدنی استان حدود ۲.۵ میلیارد تن میباشد
- ✓ رتبه پنجم در اشتغال معادن در کشور به میزان ۸۶۲۳ نفر
- ✓ تاکنون ۴۵۴ پروانه بهره برداری معدنی با سرمایه گذاری ۱۳۱۳۱ میلیارد ریال و اشتغال ۹۷۵۲ نفر صادر شده
- ✓ ۴۰ نوع ماده مختلف معدنی از معادن استان استخراج می شود که مهمترین آنها عبارتند از: منیزیت، مس، آهن، گرانیت، کرومیت، کائولن، زغال سنگ، خاکهای صنعتی و بنتونیت

۲. توانمندیها و ظرفیتهای استان:

مزیت ها و پتانسیل های استان:

- ۱- قرار گرفتن استان در مرکز محور ترانزیتی شرق ایران
- ۲- وجود فرودگاه بین‌المللی بیرجند با قابلیت افزایش پروازهای داخلی و خارجی
- ۳- دارا بودن بیشترین مرز مشترک جمهوری اسلامی ایران با افغانستان و وجود ۴ بازارچه مرزی دوکوهانه، میل ۷۸، میل ۷۳ و یزدان
- ۴- وجود ۲ گمرک رسمی زمینی و ۱ گمرک در مرز هوایی فرودگاه بیرجند
- ۵- وجود منطقه ویژه اقتصادی بیرجند و قطعه منفصله منطقه ویژه اقتصادی در جوار گمرک و بازارچه مرزی میل ۷۸
- ۶- وجود تالار بورس منطقه ای فعال و نمایشگاه بین‌المللی در مرکز استان
- ۷- بهره‌مندی از نیروی کار جوان و تحصیلکرده با وجود ۱۴ دانشگاه دولتی و غیر دولتی و ۵ مرکز آموزش عالی

ظرفیتهای توسعه و سرمایه‌گذاری در استان

- ۱- توسعه تجارت مخصوصاً تجارت خارجی با توجه به پتانسیلهای منطقه ای
- ۲- توسعه بخش معدن و صنایع وابسته به آن (ایجاد واحدهای فرآوری مواد معدنی با توجه به ذخایر معدنی استان)
- ۳- توسعه صنایع دستی با توجه به توانمندی و ظرفیت استان در این بخش
- ۴- توسعه بخش گردشگری با توجه به موقعیت و ظرفیتهای استان

۵- توسعه کیفی تولیدات بخش کشاورزی بویژه محصولات استراتژیک کشاورزی و ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی در این بخش (افزایش راندمان تولید و رشد ارزش افزوده در بخش کشاورزی)

۶- توسعه خدمات با محوریت بخش آی تی و فناوری اطلاعات و ارتباطات

۷- توسعه طرحهای دانش بنیان

۸- بهره برداری از انرژی های پاک و ارزان نظیر باد و خورشید و ایجاد نیروگاههای بادی و خورشیدی